Pohjois-Suomi
Aluehallintovirasto
Ympäristöluvat

**ASIANTUNTIJALAUSUNTO**

25.11.2025

Ympäristövaliokunta

Viite Kuulemis- ja asiantuntijalausuntopyyntö 13.11.2025

Asia HE 160/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi jätelain, ympäristönsuojelulain, hallinto-oikeuslain ja tuomioistuinlain muuttamisesta

# ALUEHALLINTOVIRASTOJEN ASIANTUNTIJALAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ JÄTELAIN, YMPÄRISTÖNSUOJELULAIN, HALLINTO-OIKEUSLAIN JA TUOMIOISTUINLAIN MUUTTAMISESTA

Aluehallintovirastojen ympäristölupavastuualueet ovat lausuneet uudistuksesta aiemmin loppuvuonna 2024 lausuntopalvelun kautta asiassa: Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi jätelain ja ympäristönsuojelulain muuttamisesta, VN/32556/2024. Lakiesitys on muuttunut merkittävästi lausuntokierroksesta ja myös ympäristölupavastuualueiden näkemyksiä on otettu huomioon lakimuutosten valmistelussa.

Tässä lausunnossa on arvioitu lakien muutosesityksiä aluehallintovirastojen ympäristölupavastuualueiden toiminnan kautta tulleiden kokemusten valossa, mutta lausunnossa on pyritty myös arvioimaan, miten lakimuutokset vaikuttaisivat ensi vuonna toimintansa aloittavan lupa- ja valvontaviraston toimintaan.

## Yhteenveto esitetyistä lakimuutoksista

Aluehallintovirastot toteavat, että esitetty muutos on toteuttamiskelpoinen. Sillä on mahdollista nopeuttaa jätteeksi luokiteltujen aineiden ja esineiden luokittelua sivutuotteiksi. Tällöin niitä ei enää koske jätteisiin liittyvät hallinnolliset menettelyt. Esitetty menettely, jossa erikseen haettavien luokittelupäätösten tekemin keskitetään lupa- ja valvontavirastoon mahdollistaa asioiden ratkaisemisen yhtenäisen valtakunnallisen linjan mukaisesti.

## Resurssitarve

Lakimuutos tuo Lupa- ja valvontavirastolle uusia tehtäviä. Näitä ovat erikseen vireille tulevien luokittelupäätöshakemusten käsittely ja ratkaiseminen, päätöksiin liittyvä jälkivalvonta, sähköisen käsittelyjärjestelmän luominen luokittelupäätöshakemusille, uusiomateriaalirekisterin luominen ja ylläpito, lausuntomenettely kuntien luokittelupäätöshakemuksista ja kuntien päätöksien sisällön seuraaminen ja mahdollinen muutoksenhaku.

Sähköisten järjestelmän ja rekisterin toteuttamisessa pystytään hyödyntämään tarvittaessa aluehallintovirastolla ympäristö- ja vesitalouslupien käsittelyssä käytössä olevaa eLupa-järjestelmää. Sähköiseen käsittelyjärjestelmään on sisällytettävä mahdollisimman

POHJOIS-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO
puh. 0295 017 500 kirjaamo.pohjois@avi.fi Linnankatu 1-3, Oulu
www.avi.fi/pohjois PL 6, 13035 AVI

kattavat ohjeet hakijoille hakemuksen sisältövaatimuksista. Tällä varmistetaan se, että vireille tulevat hakemukset sisältävät kaiken tarvittavan tiedon, eikä puutteellisten hakemusten täydentäminen hidasta prosessia.

Aluehallintovirastot arvioivat, että lakimuutoksen esittämä 3kk käsittelyajan saavuttaminen edellyttää myös Lupa- ja valvontaviraston resurssien priorisoimista.

Lakimuutosten tuomien uusien tehtävien asianmukainen hoitaminen siten, että ne eivät aiheuta viivästystä Lupa- ja valvontaviraston muiden lakisääteisten tehtävien hoitamiseen, tulee edellyttämään lisäresursseja. Näiden tehtävien kohdentumista Lupa- ja valvontaviraston ympäristöosaston eri yksikköihin tai niihin liittyvää resurssitarvetta ei ole käsitelty virastouudistuksen osana. Lupa- ja valvontavirasto tulee arvioimaan resurssitarpeen tarkemmin alkuvuonna 2026 ja toimittamaan tätä koskevan esityksen ympäristöministeriöön. Samalla suunnitellaan myös tehtävien tarkempi toteuttamistapa.

**Valtakunnallisesti yhtenäiset käytännöt**

Lupa- ja valvontaviraston toiminta on valtakunnallista ja toiminta luontaisesti järjestettävissä siten, luokittelupäätöksiin liittyvä menettely ja ratkaisukäytännöt ovat yhtenäiset. Luokittelupäätöksien tekeminen on mahdollista keskittää virkahenkilöille, joilla on nimenomaisesti osaamista tältä osa-alueelta.

Osa luokittelupäätöksistä jää edelleen kuntien ympäristölupaviranomaisten tehtäväksi osana ympäristölupamenettelyä. Etenkin toimialoilla, joissa lupavirstanomaisen toimivalta vaihtelee toiminnan laajuuden mukaan (esimerkiksi jätteenkäsittelytoiminnot) on riskinä, että valtion ja kuntien viranomaiset tuottavat erilaisia ratkaisuja. Kunnan ympäristölupaviranomaiselle säädetty lausuntomenettely, jossa sivutuoteluokitteluasian sisältävästä ympäristölupahakemuksesta on pyydettävä lausuntoa Lupa- ja valvontaviranomaiselta. Tämä on keskeinen tekijä valtakunnallisen yhtenäisen tulkintakäytännön varmistamiseksi. Lupa- ja valvontaviraston lausunnon antamiseen kohdennetaan samaa osaamista kuin luokittelupäätösten tekemiseen.

Lupa- ja valvontaviraston tehtävän on tarvittaessa myös valittaa kuntien päätöksistä, mikäli ne johtaisivat valtakunnallisesti poikkeavaan ja toiminnanharjoittajia eriarvoisesti kohtelevaan lopputulokseen.

**Luvan muuttaminen**

Lisäksi aluehallintovirasto toteavat, että toiminnanharjoittajan on tunnistettava jo prosessin alkuvaiheessa se, edellyttääkö mahdollinen sivutuoteluokittelu toiminnanharjoittajalle myönnetyn ympäristöluvan muuttamista. Tällaisessa tilanteessa toiminnanharjoittajan on syytä kuvata jo sivutuoteluokitteluhakemuksen yhteydessä se, miten ja millä aikataululla toiminnanharjoittaja tulee hakemaan lupaan muutosta. Muutosta ympäristölupaan ei ole välttämätöntä hakea samanaikaisesti sivutuoteluokitteluhakemuksen kanssa.

**Valvonta**

Lakiesityksen mukaisesti jäteluokituksista vapautettujen sivutuotteiden ympäristökelpoisuuden valvonta kuuluu osaltaan myös Lupa- ja valvontavirastolle. Tältä osin aluehallintovirastot toteavat, että tuotteiden käyttökohteista ei saada enää siinä määrin ympäristötietoa kuin tilanteissa, joissa materiaalien hyötykäyttö on perustunut jätteenä hyödyntämiseen. Tyypillisesti näissä tapauksissa hyödyntämistä koskeva lupapäätös on sisältänyt esimerkiksi tarkkailuvelvoitteita. Tämä korostaa luokittelupäätöksen hakijan toimittaman tiedon luotettavuutta ja kattavuutta.

Ympäristölupavastuualueen asiantuntijalausuntoa on valmisteltu yhdessä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupavastuualueen johtaja Tarja Savean ja Etelä-Suomen aluehallintoviraston ympäristölupavastuualueen johtaja Teemu Lehikoisen kanssa.

Koivula Sami 912959344

Digitaalinen allekirjoittaja: Koivula Sami 912959344
Päiväys: 2025.11.24 15:55:07 +02'00'

Pohjois-Suomen aluehallintovirasto Sami Koivula